

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite MMM:n lausuntopyyntö 2.4.2015, MMM022:00/2008

ASIA: LAUSUNTO KALASTUSASETUSLUONNOKSESTA

Taustaa

Eduskunta on hyväksynyt uuden kalastuslain (EV 353/2014 vp, HE 192/2014 vp), joka kumoo voimassa olevan kalastuslain (286/1982) ja sen nojalla annetun kalastusasetuksen (1116/1982). Laki ja asetus tulevat voimaan 1.1.2016.

Kalastuslaissa on lukuisia valtuutusäännöksiä. Esitettävä valtioneuvoston asetus annettaisiin lain 46 §:n 3 momentin, 48 §:n 3 momentin, 49 §:n, 52 §:n 1, 2 ja 4 momenttien, 55 §:n 1 momentin, 56 §:n 1 ja 3 momenttien, 57 §:n, 65 §:n 1 ja 3 momenttien, 75 §:n ja 104 §:n 3 momentin nojalla.

Kalastuslain 52 §:n 1 momentti sisältää valtioneuvostoa ja maa- ja metsätalousministeriötä koskevan turvaamisveloitteen, jonka mukaan niiden on osaltaan huolehdittava kalavarojen kestävästä käytöstä ja hoidon toteuttamisesta luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi. Kyseinen säännös korostaa perustuslain 20 §:n ympäristövastuu -säännöksen mukaisesti sitä, että julkisella vallalla ei ole ainoastaan valtuutusta, vaan myös vastuu huolehtia luonnosta ja sen monimuotoisuudesta. Nyt esitettävä asetus konkretisoi valtioneuvostolle säädettyä velvollisuutta.

Asetus sisältää kalojen rauhoittamiseen, pyyntimittoihin sekä pyydysten käyttöön, asettamiseen ja merkintään liittyviä säännöksiä. Lisäksi säännöksiä on kalastuksenvalvojan kokeesta ja koulutuksesta sekä istutettavien kalojen merkintävelvollisuudesta.

Tämä lausunnon antaa ELY-kalatalouspalvelut/Järvi-Suomi, joka hoitaa kalataloustehtävät tehtävät Keski-Suomessa, Kanta-Hämeessä, Päijät-Hämeessä, Pirkanmaalla, Etelä-Savossa, Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa.

Lausunto

1 luku Saalista koskevat määräykset

1 § Kalojen rauhoittaminen

Seuraavat kalat ovat rauhoitettuja:

- 1) rasvaevällinen järvilohi Vuoksen vesistöissä;

Rauhoitus on nykytilanteessa erittäin tarpeellinen. Järvilohen alkuperäinen elinalue ja nykyiset kannanhoidon alueet ovat hyvin tiedossa ja esitetty asetukseen liitteeksi tulevassa karttaliitteessä. Rasvaevällisen järvilohen rauhoittaminen on erityisen tärkeää nimenomaan karttaliitteen esittämällä alueella.

2) rasvaevätön järvilohi joessa ja purossa elo-, syys-, loka- ja marraskuussa sekä Vuoksen vesistössä karttaliitteen 1 mukaisilla alueilla kesäkuun 1 päivästä elokuun 31 päivään;

Rasvaevätöntä järvilohia kalastetaan jonkun verran myös kesäkuukausina. Kesällä verkoilla saadaan vain satunnaisesti järvilohia. Verkkokalastus keskittyy rantapenkoille ja rantojen tuntumaan eikä järvilohi yleensä liiku niillä alueilla. Kesäkalastuskielto suojelee erityisesti keväällä istutettuja järvilohen poikasia, koska rajoitus estää sellaisen kohdennetun uistelun, jolla järvilohia tavoiteltaisiin. Lisäksi kielto parantaa järvilohen emokalojen mahdollisuuksia päästä selkivesiltä kutujokiinsa Pielis- ja Lieksanjokeen.

Järvilohen parhaimmat kalastusjaksot ovat kevät jäiden lähdettyä ja syksy vesien viilentyessä. Kalastusaktiivisuus näinä aikoina on varsin voimakasta niillä alueilla, jossa järvilohi tiedetään olevan tavallista runsaammin. Koska vain pieni osa järvilohista tällä hetkellä on rasvaevättömiä, kohdistuu kalastus varsin suuressa määrin rasvaevällisiin, rauhoitettuihin yksilöihin. Saimaan altaalla rasvaevättömien kalojen osuus istukasmäärien perusteella laskettuna on tasoa 10-20 prosenttia joten suurin osa saaliiksi saatavista järvilohista on vapautettava takaisin vesistöön.

Pielisen altaan kuuluminen rasvaevättömien järvilohien kalastuskieltoalueeseen kesällä kannattaa mieltä tarkkaan. Pohjois-Savon ELY-keskuksen johdolla on laadittu Vuoksen vesistön taimenkannan hoitosuunnitelma, jossa esitetään Lieksanjoki – Pielinen reittiä Vuoksen taimenkannan hoitoalueeksi toisena tärkeänä alueena Heinäveden reitin ohella. Lieksanjoen alaosan kunnostettavat kosket eivät todennäköisesti ole niin laajoja, että ne riittäisivät tuottamaan kahden eri lajin poikasia riittävää määrää kannan hoidon tarpeisiin. Lisäksi Lieksanjoella istutusmäärät ovat rahoituksen puutteessa kannan hoidon näkökulmasta kummallakin lajilla lähes merkityksettömät. Resurssikysymykset ja toimenpiteet pitäisi pystyä ratkaisemaan samanaikaisesti asetettavien säätelytoimien kanssa. Tavanomaisesta poikkeavia kalastuksen säätelytoimien perusteena tulee olla poikkeuksellisen intensiiviset kannan hoitotoimet tai kalakannalle tärkeä mahdollisuus lisääntyä luontaisesti. Mikäli on odotettavissa, että emokalojen ylisiirrot saadaan käyntiin lähitulevaisuudessa, järvilohen kesäkielto on perusteltu.

Kalastuslain 55 §:n soveltaminen kalastuksen säätelyssä saattaa tuottaa ongelmia, joita on tätä lausuntoa annettaessa vaikea tarkkaan ennakoita. Samat pyydykset soveltuvat sekä luonnonkalojen että istukkaiden pyyntiin. Yhtenä arviointikriteerinä KL 55 §:ää linjattaessa voitaneen pitää sitä, onko kyseessä kohdennettu pyynti vai satunnainen sivusaalis.

3) nieriä Kuolimossa ja Ala-Saimaassa, joka käsittää Puumalansalmen ja Vuoksenniskan välisen alueen sekä koko Vuoksen vesistössä syys-, loka- ja marraskuussa;

Ala-Saimaalla tarkoitetaan varmaankin Puumalansalmen ja Vuoksenniskan välistä aluetta Saimaan pääaltaassa. Rauhoitusalueen rajat voisi kuvata hieman tarkemmin.

4) harjus meressä;

5) harjus leveysasteen 67°00'N eteläpuolisissa sisävesissä huhti- ja toukokuussa;

Harjuksen kutuaikainen rauhoittaminen kaikelta kalastukselta on vähintään mitä eteläisten kantojen eteen voidaan tehdä. Vuoksen vesistöalueella harjuskantoja on ollut myös viljelyssä mutta resurssien vähetessä suurin osa kannoista on jäänyt tukitoimien ulkopuolelle. Kannat ovat tähän asti säilyneet pääosin luontaisen lisääntymisen varassa. Saimaan Lohikalat –hankkeen suosituksesta asetettiin muutamille harjuksen elinalueille ympärivuotisia kalastusrajoituksia, jotka paikallisesti vähentävät

niihin kantoihin kohdistuvaa kalastuspainetta. Harjuskantojen tilaa tulee seurata ja tukitoimia tulee tehdä mm. Vuoksen vesistön harjusohjelman ehdotusten mukaisesti. Säätelystä harkittaessa on otettava huomioon, että Vuoksen vesistöalueen harjuspopulaatiot saattavat olla jo nyt pääsääntöisesti niin pieniä, että ne eivät kestä yhtään kohdennettua kalastusta.

6) rasvaevällinen taimen leveysasteen 67°00'N eteläpuolella;

Rasvaevällisen taimenen rauhoittaminen on välttämätöntä.

7) lohi ja taimen joessa ja purossa syys-, loka- ja marraskuussa;

Rauhoitus ei koske taimenta, joka on pyydetty sellaisesta purosta tai lammesta, johon ei ole vaellusyhteyttä merestä tai järvestä.

Rasvaevällinen taimen ei olisi rauhoitettu sellaisessa joessa ja purossa syksyllä, joihin ei ole vaellusyhteyttä. Kuitenkin vaellusyhteys voi puuttua luonnollisen esteen lisäksi patojen takia. Vaellusesteiden takana voi olla, ainakin isommissa joissa, paikallisesti jopa vaeltavaa taimenta joka nousee pääuoman sivujokiin ja puroihin kutemaan. Toisaalta järviin laskeviin jokiin ja puroihin on muodostunut, luontaisesti tai istutusten kautta, paikallisia taimenkantoja myös niissä tapauksissa, joissa kaloilla olisi mahdollisuus vaeltaa alapuoliseen järveen. Paikallisilla purotaimenkannoilla ei ole suurta taloudellista merkitystä. Niitä ei juurikaan kalasteta eikä ne edes kestäisi kovin suurta kalastuspainetta. Niillä saattaa kuitenkin tulevaisuudessa olla merkitystä taimenkantojen perimän säilyttämisen kannalta. Olisiko tarpeen säätää myös vaellusesteiden yläpuolella olevat rasvaevälliset taimenkannat rauhoitetuiksi eteläisessä Suomessa?

8) siika mereen laskevassa joessa ja purossa syys-, loka- ja marraskuussa;

Myös sisävesissä on jokiin ja puroihin kudulle nousevia siikakantoja. Kantoja on joissain paikoin suojeltu kalastukselta paikallisin kieltopäätöksin kutuaikana. Monissa tapauksissa kantojen tilaa ei tiedetä tarkkaan. Paikalliset kiellot saattavat jatkossakin turvaavat kantojen säilymisen elinvoimaisina.

9) nahkiainen huhtikuun 1 päivästä elokuun 15 päivään ja

10) rapu marraskuun 1 päivästä heinäkuun 21 päivään kello 12.

Selvyyden ja täsmällisyyden vuoksi kohtaa on muotoiltava seuraavaksi: "joki- ja täplärapu marraskuun...".

2 § Kalojen sallitut pyyntimitat

Luonnonvesistä pyydettyjen kalojen tulee täyttää seuraavat mitat:

- 1) lohi vähintään 60 senttimetriä;
- 2) rasvaevätön järvilohi vähintään 60 senttimetriä;
- 3) rasvaevällinen taimen leveysasteen 67°00'N pohjoispuolisissa sisävesissä vähintään 50 senttimetriä sekä edellä 1 §:n 2 momentissa tarkoitettulla Suomenlahden ulkopuolisella merialueella sekä leveysasteiden 64°00'N ja 67°00'N välissä olevissa sisävesissä vähintään 60 senttimetriä;
- 4) rasvaevätön taimen vähintään 50 senttimetriä;

Rasvaevättömät taimenet on istutettu osakaskuntien ja kalastusalueiden toimesta tai velvoitekaloina kalastusta, ei kannanhoitoa varten. Istutukset perustuvat istutussuunnitelmiin, joissa on otettu huomioon sekä kalastuksen että kannan hoidon tarpeet. Kannanhoitoalueilla LUKE:n istukkaat ovat aina rasvaevällisiä ja ELY:n istukkaat koostuvat sekä rasvaevättömistä että rasvaevällisistä kaloista.

Rasvaevättömän taimenen alamitan pudottaminen runsas vuosi sitten säädetystä 60 cm:stä 50 cm:iin ei tunnu kovin johdonmukaiselta, mutta toisaalta vesissä, jotka eivät ole kannan hoidon kannalta tärkeitä, olisi tarkoituksenmukaista sallia alempi, 50 cm alamitta. Suurimmalle osalle kalastajia saaliiksi saatu taimen on harvinainen sivusaalis eikä kalaa mielellään heitetä pois esim. 56 cm pituisena, alamitasta huolimatta. Silloin kun on olemassa hyvät luontaiset edellytykset lisääntyä, alamitta 60 cm on perusteltu valinta.

5) *nieriä Inarinjärvässä vähintään 45 senttimetriä ja Vuoksen vesistössä vähintään 60 senttimetriä;*

Nieriän suojelu on kohdennettu Kuolimoon ja Ala-Saimaalle Saimaannieriän toimenpideohjelman mukaisesti. Suojelun kohdentaminen lajin ydinalueille on hyvä ja kannatettava muutos nykyiseen verrattuna. Muualla Vuoksen vesistöalueella lajin istuttaminen ja kalastaminen on mahdollista. Lajin lisääntyminen voi olla mahdollista laajemmin Vuoksen vesistössä ja sen vuoksi olisi syytä muuttaa 60 cm:n alamitta koskemaan rasvaeväleikattua nieriää. Tämä yhteen sovittaisi istutustoiminnan, kalastuksen ja lajisuojelun mahdollisilla muilla elinalueilla. Luonnossa syntyvät yksilöt olisivat turvattuja valikoivissa pyyntimuodoissa ja muutos kannustaisi tekemään myös kannan palauttamiseen tähtäviä istutuksia koko Vuoksen vesistöalueella.

6) *kuha sisävesissä vähintään 45 senttimetriä ja meressä vähintään 40 senttimetriä;*

Kuhan alamitan määrittäminen ei ole yksiselitteinen asia. Alamittakeskusteluun liittyy erilaisia arvopohjaisia painotuksia ja eri kalastajaryhmien välisiä intressejä. Alamitta 45 cm on kantojen säilyvyyden kannalta turvallinen vaihtoehto, mutta toisaalta tiedetään, että kuha voi muodostaa varsin tiheitäkin kantoja jolloin kasvu hidastuu. Toisaalta jatkuva yhä pienempien kuhien pyynti voi johtaa kuhakantojen kasvuun heikkenemiseen, kun nopeakasvuiset yksilöt tulevat pyydytyksi hidaskasvuisia aikaisemmin. Hidaskasvuisten yksilöiden lisääntyminen voi johtaa kuhakantojen kasvupotentiaalin heikkenemiseen. Yksilömäärän ollessa runsas, luontaisen lisääntymisen turvaamiseen ei ole erityistä tarvetta eikä myöskään ole tarvetta nostaa alamittaa 45 senttimetriin asti. Tällöin kaikkien emokuhien ei tarvitse päästä kutemaan, ja havaintojen mukaan merkittävä osa kuhakannasta kutee useissa järvissä huomattavasti alle 45 cm mittaisena.

Asetuksessa kuhan alamitta on nyt 37 cm ja erityisesti rannikon ammattikalastajien osalta on laskettu niitä tappioita, joita ammattimaiselle kalastukselle aiheutuisi alamitan nostosta vain yksittäisillä senttimetreillä. Nyt asetuksen valmistelun yhteydessä mm. esitettiin, että merellä kuhan alamittaa nostettaisiin vähitellen, 1 cm vuodessa 40 cm asti. Samaan aikaan sisävesillä alamittaa ehdotetaan nostettavaksi kerralla jopa kahdeksan 8 senttimetriä 45 cm asti. Ei liene mahdollista, että olosuhteet poikkeaisivat näin paljon toisistaan verrattaessa meren ja sisävesien kuhakantoja, niiden tuottavuutta ja kalastusta keskenään. Suuri kerralla tapahtuva muutos alamitassa aiheuttaa välittömän tarpeen uusia pyydykset, yleensä verkot, harvempiin. Tällöin syntyy tarpeettomia kustannuksia ja kaupalliset kalastajat kokevat ansionmenetyksiä.

Erityisesti vapaa-ajankalastuksessa 45 cm alamitta on sopiva. Toisaalta on selvää, että poikkeuksia alaspäin joudutaan tekemään jopa Etelä-Suomen järvialueella. Alamitta 42 cm olisi kompromissi, jossa myös kaupallisen kalastuksen etuja otetaan huomioon. Se vähentäisi jatkossa ELY:jen tarvetta säätää järvikohtaisia asetusta alempia alamittoja.

Kaupallisen kalastuksen ja markkinoiden kannalta 40 cm kuha on jo hyvä kaupallinen tuote eikä kalakaupan suunnasta tule paineita alamitan 45 cm asti nostamiseen. Sisävesillä ammattimaisia kalastajia on pyritty ohjaamaan ongelmallisesta verkkokalastuksesta kestävään rysäpyyntiin ja rysien käyttö onkin yleistynyt. Suuri, kerralla tapahtuva alamitan nosto aiheuttaa rysäpyynnille ongelman. Alamittaisten kalojen palauttaminen vesistöön on kymmenien kilojen tai jopa usean sadan kilon saaliista aikaa vievää, työlästä ja aiheuttaa palautettaville kaloille stressitilanteen. Rysäkalastajat voivat joutua palaamaan verkkojen käyttöön kuhan kalastuksessa.

Jopa 8 cm nosto alamittaan ilman minkäänlaista siirtymäaikaa aiheuttaa kaupallisille kalastajille suuria pyydyskustannuksia ja menetyksiä ansiotuloihin. Kuhakannat ovat pääosin hyvässä kunnossa eikä näköpiirissä ole sen takia tarvetta nopeisiin ja voimakkaisiin säätelytoimiin.

7) harjus leveysasteen 67°00'N eteläpuolella vähintään 35 senttimetriä ja pohjoispuolella vähintään 30 senttimetriä.

Edellä 1 momentista poiketen tulee luonnonvesistä pyydettyjen kalojen täyttää seuraavat mitat:

- 1) lohi leveysasteen 63°30'N pohjoispuolella Perämeressä vähintään 50 senttimetriä;
- 2) sellaisesta purosta tai lammesta, johon ei ole vaellusyhteyttä merestä tai järvestä, pyydetty taimen vähintään 20 senttimetriä.

Tässä viitataan jo aiemmin ns. purotaimenesta lausuttuun, eli rasvaevälliset purotaimenet voisivat olla jopa kokonaan rauhoitettuja. Toisena vaihtoehtona, kohta 2) tulisi täsmentää esim. ... johon ei ole vaellusyhteyttä merestä tai järvestä ja jonka vaellusyhteyttä ei ole estetty ihmisen toimesta, taimen vähintään 20 cm.

On ajateltavissa, että purotaimenella ei tarvita lainkaan alamittaa. Jos kantoihin kohdistuva kalastuspaine ei kasva nykyisestään, ne säilyvät siellä, missä ympäristön olosuhteet säilyvät riittävän hyvinä. Vielä on huomattava, että vesistön määritelmä ei tässä tapauksessa ole täsmällinen. Puron ja lammen voi tulkita monella tavalla. Asiaa ei ole tietyvästi määritelty laissakaan niin, että sen tulkinta olisi maastossa selvästi pääteltävissä.

Kalan pituus mitataan leuan kärjestä suoraksi ojennetun, yhteen puristetun pyrstöevän kärkeen.

Edellä 1 momentin 6 kohdasta poiketen kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettujen ryhmään I kuuluvien kaupallisten kalastajien harjoittaessa kalastusta edellä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla Suomenlahden ulkopuolisilla merialueilla sovelletaan kuhan 37 senttimetrin vähimmäismittaa vuoden 2018 loppuun.

3 § Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeus määrätä pyyntimitoista

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kalastuslain 57 §:n nojalla määrätä edellä 2 §:ssä tarkoitetuille kaloille alueelliset pyyntimitat, jotka poikkeavat säädetyistä pyyntimitoista enintään kymmenen prosenttia.

ELY-keskuksen toimivallan rajoittaminen 10 %:iin pyyntimitoja säädettäessä on perusteeton ja vaikeasti ymmärrettävä. Kuhan kalastuksessa vaihteluväli (45 cm alamitta) olisi 40,5 – 49,5 cm ja merkityn taimenen (alamitta 50 cm) pyynnissä 45 – 55 cm. ELY:n toimivaltaa säätää pyyntimitoista ei ole tarpeen lainkaan rajoittaa. Vähimmäisvaatimus säätämisoikeuden määrästä 20 % asetuksen mukaisesta alamitasta.

Lisäksi pykälää tulee täsmentää: Mitta pyöristetään tarvittaessa ylöspäin seuraavaan kokonaislukuun (cm).

4 § Saaliskiintiöt

Vapaa-ajankalastuksessa sallitaan enintään yhden lohien ja rasvaevättömän järvilohen saaliiksi ottaminen kalastajaa ja vuorokautta kohti.

2 luku Yleiset pyydysmääräykset

5 § Määritelmät

Pintaverkolla ja pintaverkkopyydyksellä tarkoitetaan pintaan tai lähemmäksi kuin 1,5 metriä pinnasta asetettua verkkoa.

Tämä määritelmä antaa mahdollisuuden kalastaa pintaan ankkuroidulla verkolla esimerkiksi siten, verkon yläpaula sijoittuu kahden metrin syvyydelle pinnasta. Eikö se enää tässä syvyydessä ole pyyntiteholtaan merkittävä esimerkiksi taimenen pyynnissä (kts. 12 §)?

Isorysällä tarkoitetaan sellaista rysää, paunettia tai muuta samantapaista pohjalla varustettua sulkupydystä, joka johtolaitteineen on joltakin osaltaan puoltatoista metriä korkeampi.

6 § Solmuvälin mittaaminen

Pydyksen solmuväli mitataan verkkohapan solmun keskipisteestä seuraavan solmun keskipisteeseen. Mitattavat solmuvälit valitaan määrän pydyksen pienisilmäisemmästä osasta, ei kuitenkaan verkon ylä- tai alapauloista tai sivuista.

7 § Pydyksen merkintä

Kalastuslain 48 §:ssä tarkoitetut kiinteät ja seisovat pydykset tulee varustaa:

- 1) vesiliikenteen käyttämillä vesialueilla vähintään 1,2 metriä vedenpinnan yläpuolelle ulottuvaan lippusalkoon kiinnitetyllä vähintään 20 senttimetriä korkealla ja leveällä neliön muotoisella lipulla;
- 2) vesialueilla, joilla on ilmeistä, että pydykset eivät haittaa vesiliikennettä tai vesistön muuta käyttöä, vähintään 15 senttimetriä veden pinnan yläpuolelle ulottuvalla koholla taikka vähintään 40 senttimetriä vedenpinnan yläpuolelle ulottuvaan lippusalkoon kiinnitetyllä lipulla, jonka lyhyimmän sivun pituus on vähintään 15 senttimetriä.

Jäältä kalastettaessa pyydys ja kalastamista varten tehdyt, halkaisijaltaan yli 40 senttimetrin avannot on merkittävä vähintään 1,2 metriä jään pinnasta ulottuvalla merkkisalolla, joka ei ole väriltään valkoinen.

Jos pyydys on asetettu pyyntiin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle vesialueelle siten, että pyydys tai jokin sen osa ulottuu 1,5 metriä lähemmäksi veden pintaa (pinnan läheisyyteen asetettu pyydys), lippusalkoon on kiinnitettävä kaksi päällekkäistä 1 momentin 1 kohdassa säädetty vaatimukset täyttävää lippua. Jos pinnan läheisyyteen asetetun pydyksen pituus ylittää 120 metriä, sen suunta on osoitettava käyttämällä vähintään 15 senttimetriä veden pinnan ylä-puolelle ulottuvaa kohoa jokaista alkavaa 120 metriä kohden. Rapumerta voidaan 1 momentissa säädetyn estämättä merkitä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla vesialueella vähintään 5 senttimetriä vedenpinnan yläpuolelle ulottuvalla koholla.

Pydyksen merkintään käytettävät kohot ja lippusalot pydykseen yhdistävien köysien on oltava uppoavia tai varustettu painoin. Edellä 1 momentin 1 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitetut lippu- ja merkkisalot on varustettava kaikkiin sivusuuntiin näkyvällä vähintään 2 senttimetriä korkealla heijastimella. Pydyksen merkintään käytettävät kohot eivät saa olla läpinäkyvää materiaalia.

8 § Pydyksen kokonaisuus

Jos 7 §:ssä tarkoitettu pyydys tai usean yhteen liitetyn pydyksen muodostama kokonaisuus on pituudeltaan yli 10 metriä, on 7 §:ssä säädettyä merkintätapaa käytettävä pydyksen molemmissa päissä ja tarvittaessa pydyksen haarojen päissä.

Kun verkkoja on hyvin runsaasti esim. pienialaisten syvänteiden kohdalla, on tärkeää pystyä havaitsemaan pydyksen suunta. Muuten ei uistelija pysty väistämään verkkoja, ja verkonlaskija saattaa uittaa jatansa vahingossa muiden pydyksen päälle. Siksi on tärkeää, että merkki jadan kummassakin päässä on samanlainen. 8 § loppuun olisi lisättävä virke: "Pydyksen molemmissa päissä on käytettävä keskenään samanlaisia ja samanvärisiä lippuja ja kohoja.

9 § Yhteystiedot ja kalastuslupa

Pydyksen asettajan nimi- ja yhteystiedot sekä kalastusoikeuden osoittava merkki tulee kiinnittää pydyksen uloimman pään kohon, lippusalon tai merkkisalon yhteyteen.

10 § Pydyksen asettaminen meressä yleisellä vesialueella

Meressä yleisellä vesialueella ei troolia vedettäessä saa mennä sataa metriä lähemmäksi toisen pyynnissä olevaa isorysää. Kalastusta pintaverkoilla tai isorysällä ei saa ilman asianomaisen lupaa harjoittaa kahtasataa metriä lähempänä toisen isorysää sen sivulta lukien eikä sataa metriä lähempänä sen perää.

11 § *Kaupallisia kalastajia koskeva poikkeus*

Edellä 8, 9 ja 10 §:ssä säädetyn estämättä kaupalliset kalastajat voivat, harjoittaessaan kalastusta merialueella 12 merimailin ulkopuolella peruslinjasta mitattuna, merkitä pyydyksensä yhteisön valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1224/2009 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 404/2011 13—17 artiklassa tarkoitettulla merkinnällä.

3 luku **Vaelluskaloja koskevat pyydysrajoitukset ja -määräykset**

12 § *Verkkokalastusta koskevat määräykset*

Vaelluskalavesistöön kuuluvassa joessa kalastus verkolla on kielletty elokuun 15 päivästä marraskuun 30 päivään.

Langasta kudotun pyydyksen pienin sallittu solmuväli lohta meressä pyydetäessä verkolla on 80 millimetriä. Vahvemman kuin 0,20 millimetrin havaksesta, punotusta langasta tai vahvasta kuitumateriaalista tehtyjen verkkojen asettaminen pyyntiin 50 metriä lähempänä meren rantaa on kielletty loka-, marras- ja joulukuussa sekä huhtikuun 1 päivästä toukokuun 15 päivään.

Taimenen kalastus meressä pintaverkkopyydyksellä on kielletty.

Sisävesillä pintaverkkokalastus kohdistuu yhtä aikaa sekä loheen että taimeneen. Keskeisillä vaelluskalojen elinalueilla, sisävesillä, tulee olla mahdollista rajoittaa pintaverkkopyydysten käyttöä. Yksi mahdollisuus toteuttaa rajoitus on sallia lohen ja taimenen pintaverkkokalastus esimerkiksi vain syksyllä sen jälkeen kun emokalat ovat nousseet kudulle jokiin.

Verkon solmuvälin tulee siikaa meressä pyydetäessä olla:

- 1) leveysasteen 64°00'N pohjoispuolella vähintään 27 millimetriä ja enintään 30 millimetriä taikka vähintään 43 millimetriä;
- 2) leveysasteiden 64°00'N ja 63°30'N välisellä merialueella vähintään 30 millimetriä ja enintään 35 millimetriä taikka vähintään 43 millimetriä;
- 3) leveysasteiden 63°30'N ja 62°30'N välisellä merialueella vähintään 40 millimetriä;
- 4) leveysasteen 62°30'N eteläpuolella vähintään 43 millimetriä.

Siian verkkopyyntinä pidetään kalastusta, jossa saaliin painosta vähintään puolet on siikaa.

13 § *Isorysäpyyntiä koskevat määräykset*

Isorysän käyttö lohen ja taimenen vapaa-ajankalastuksessa on kielletty.

Lohta meressä pyydetäessä rysän solmuvälin tulee olla kalapesässä enintään 40 millimetriä ja sen muun osan solmuvälin tulee olla joko enintään 40 millimetriä tai vähintään 150 millimetriä taikka olla valmistettu hapaasta, joka ei pyydä silmällä.

14 § *Kalastus Vuoksen vesistöissä*

Kohojen avulla pinnan läheisyyteen tai väliveteen asetetulla kalatäkyisellä koukkupydyksellä kalastus on kielletty Vuoksen vesistöissä karttaliitteen 1 mukaisilla alueilla sekä Kuolimossa.

Pitkäsiimakalastusta pidetään yleisesti haitallisena koska saaliskalat pääosin kuolevat eikä pyydys valikoi kaloja koon mukaan. Käytännössä suurin osa saaliskaloista on yleensä alamittaisia. Sen takia kielto on tarpeen. Mutta on tärkeää huomata, että täkysiimaa saatetaan pitää haitattomana pyydyksenä muilla vesialueilla, vaikka sen käyttökielto olisi yhtä perusteltu esimerkiksi luonnonvaraisen järvitaimenen syönnösalueella Päijänteellä. Ehkä tämä sääntely voidaan jättää

kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien ja ELY-keskusten hallintopäätösten varaan. Tosin yli kalatalousalueiden rajojen ulottuvat yhdenmukaiset säätelypäätökset saattavat olla vaikeasti toteutettavissa.

Olisiko tarpeen erikseen säätää, että Vuoksen vesistön pääaltailla, kuten Suur-Saimaalla, edellytetään kalatalousalueilta yhdenmukaista kalastuksen säätelyä?

15 § Istutettavien kalojen merkintä

Vuodesta 2017 alkaen on vähintään vuoden ikäisinä istutettavien taimenten, lohien ja järvilohien rasvaevä leikattava pois.

Edellä 1 momentissa säädetty velvoite ei koske elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymiä elvytys- ja palautusistutuksia.

Rasvaeväleikattujen kalojen istuttamiseen kannanhoitoalueille tulee kiinnittää jatkossa huomiota. Eväleikattujen kalojen kalastus ei saisi aiheuttaa suuria ongelmia luonnonvaraisille järvilohille ja – taimenille. Olisiko mahdollista linjata tätä asiaa yleisellä tasolla asetuksessa? Asiaan on otettava luonnollisesti kantaa kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa, mutta lopputulos voi aluetasolla olla vaihteleva.

Eväleikkaus- menetelmää pitänee soveltaa niin, että järjestelmä muodostaa perustan uhanalaisten kantojen suojelulle mutta ei poista tarvetta kattavalle kalastuksen säätelylle. Eväleikkaus on vielä uusi asia kentällä, joten sen oppimiseen mennee vielä joitakin vuosia.

4 luku **Kalastuksen valvonta**

16 § Kalastuksenvalvojan koulutus

Kalastuksenvalvojan koulutuksen tarkoituksena on antaa koulutettavalle valmiudet osoittaa kalastuksenvalvojan kokeen suorittamisella omaksuneensa tiedot ja taidot, jotka edellytetään kalastuksenvalvojan tehtävässä toimimiseksi. Kalastuksenvalvojan koulutuksessa on perehdyt-täviä seuraaviin opintoaiheisiin:

- 1) kalastusta ja kalastuksenvalvontaa koskevaan lainsäädäntöön ja käytäntöön;
- 2) hallintolain (434/2003) mukaisiin hyvää hallintoa koskeviin perussäännöksiin, jotka aset-tavat viranomaisten toiminnalle laadulliset vähimmäisvaatimukset, sekä muuhun kalastuksen-valvojan työhön kuuluvien hallintotehtävien hoitamista koskevaan lainsäädäntöön;
- 3) viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin (621/1999);
- 4) kielilakiin (423/2003) sekä saamen kielilakiin (1086/2003) siellä, missä kyseistä kieltä tarvitaan;
- 5) asiakaspalvelutaitoihin;
- 6) turvalliseen vesillä ja jäällä liikkumiseen; sekä
- 7) yhteistoimintaan muiden kalastuksenvalvontaa suorittavien viranomaisten kanssa.

Koulutuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota kalastuksenvalvojan oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

17 § Kalastuksenvalvojan koe

Kalastuksenvalvojan koe on kirjallinen ja sen on sisällettävä kysymyksiä kaikista kalastuksenvalvojan koulutuksen opintoaiheista. Kalastusviranomaisen määrittelee suoritettavan kokeen sisällön.

18§ Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Lopuksi

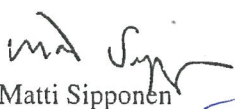
On mahdollista, että kalastajien on vaikea ymmärtää asetuksen monimutkaisilta vaikuttavista määräyksistä. Puhutaan leveysasteista, merestä, järvestä, ilman vaellusyhteyttä olevasta lammesta, kalasta rasvaevällä ja ilman sitä; ja näihin liittyy erilaisia rauhoitus- ja alamittamääräyksiä ja pyyntitekniistä säätelyä. Lisää määräyksiä on tulossa käyttö- ja hoitosuunnitelmien myötä. Tavallisen jokamieskalastajan voi olla hyvin vaikea sisäistää näitä (tulevasta tietojärjestelmästä huolimatta) ja on jopa riski, että hankaliksi mielletävät säännöt vähentävät halukkuutta jo muutenkin vähenevään kalastukseen. Siksi asetuksessa kannattaisi pyrkiä mahdollisimman vähiin ja vain aivan välttämättömiin määräyksiin. Toisaalta kalastussäännöt muodostavat lopulta järviokohtaisen kokonaisuuden ja sillä tasolla tiedottamisen on oltava erittäin hyvin hallinnassa ELY -keskuksissa, kalatalousneuvonnassa ja kalatalousalueilla.

Yleisenä huomiona kalatalousyksikkö toteaa, että kuha- ja muita petokalakantoja voitaisiin turvata asettamalla pohjaverkkojen yleinen solmuvälikielto 21- 60 mm ainakin reittivesille. Kiellon (21-60 mm) rajana voisi olla merikortin 6 tai 10 m syvyysvyöhykeraja, joka on valvonnassakin yksiselitteinen. Solmuvälimääräysten noudattamisen valvonta olisi helpompaa kuin olla valvomassa paikan päällä kalastustapahtumassa kalastajien alamittan noudattamista. Tämä vaihtoehto vähentäisi ylipäätään tarvetta vapauttaa alamittaisia petokaloja takaisin vesistöön verkkokalastuksessa. On vielä hyvin yleistä, että järvillä ei ole kesäaikaan lainkaan solmuvälirajoituksia.

Luonnonvaraisen järvilohen ja -taimenen täysrauhoidus on ilmeisen sukupuuttouhan vuoksi perusteltu. Siitä seuraa uuden lain 55 § mukaan, että "sellaisien pyydysten käyttö, jotka erityisesti soveltuvat sen (rauhoidetun kalan) pyydystämiseen, on rauhoitusaikana kielletty". Asetuksesta käy ilmi, että näiden lajien kalastusta on kuitenkin tarkoitus jatkaa mittavien istutusten ja istukkaiden merkinnän vauhdittamana. Kun samat pyydykset soveltuvat sekä luonnonkalojen että istukkaiden pyyntiin, seuraa tästä erittäin hankalia 55 § tulkintaongelmia. Millä pyydyksillä istukkaita on tarkoitus kalastaa? Sellaisilla vavoilla ja vieheillä, jotka eivät erityisesti sovellu näiden lajien pyyntiin? Voidaan kysyä, turvaako istukkaiden rasvaeväleikkaus sittenkään riittävästi uhanalaisten kantojen elpymistä, jos istutuksia ja niiden myötä kalastusta kohdennetaan samoille alueille, jossa luonnonkantojen halutaan elpyvän. Näihin seikkoihin tulisi kiinnittää erityistä huomiota asetuksen perusteluissa.

Pyydämme ministeriötä myös harkitsemaan, tulisiko asetukseen sisällyttää säädöksiä kalastuslain (379/2015) 20 § 1 momentin 5 kohdan mukaisesta ohjauksesta ja valvonnasta.

Kalatalouspäällikkö

Matti Sipponen

Johtava kalatalousasiantuntija

Veli-Matti Kaijomaa